

עפ"ת 72826/06/20 - עלי ח'ליל נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 72826-06-20 ח'ליל נ' מדינת ישראל

תיק חיצוני: 13210125350

בפני כבוד השופט מאזן דאוד

מערער עלי ח'ליל

נגד

מדינת ישראל משיבה

פסק דין

כללי:

1. לפניי ערעור על חומרת העונש שגזר בית משפט קמא (תת"ע 5414-06-17 מיום 13.5.20, שניתן על ידי כב' השופטת אסתר טפטה-גרדי).

2. כנגד המערער הוגש כתב אישום המייחס לו עבירות של נהיגה ללא רישיון נהיגה בתוקף - עבירה לפי סעיף 10(א) לפקודת התעבורה (נוסח חדש), התשכ"א 1961 (להלן: "**פקודת התעבורה**"), אי ציות לאות שנתן לו שוטר במדים בניגוד לתקנה 23(א)(2) לתקנות התעבורה התשכ"א - 1961 (להלן: "**תקנות התעבורה**") ונהיגה ללא ביטוח בר תוקף, עבירה לפי סעיף 2(א) לפקודת ביטוח רכב מנועי (נוסח חדש), תש"ל - 1970.

3. עפ"י עובדות כתב האישום, ביום 9.4.17, סמוך לשעה 14:30 נהג המערער ברכב פרטי, מספר רישוי 9558252, כשרישיון הנהיגה שלו פקע וחלפו למעלה משנתיים מיום פקיעתו, וללא שציית לאות שנתן לו שוטר במדים, וללא תעודת ביטוח תקפה.

4. להשלמת התמונה יש לציין, כי כתב האישום הוגש ביום 12.6.17, וחודש לאחר מכן, ביום 10.7.17, הגישה המשיבה כתב אישום נוסף לתיק בית המשפט בו צוין, בכתב יד, מועד פקיעת רישיון הנהיגה - 30.1.11. כתב האישום הוגש טרם ביצוע ההקראה ולפני שהתחיל משפטו של המערער.

ההליך בבית משפט קמא:

5. בית משפט קמא הרשיע את המערער, עפ"י הודאתו בעבירות הבאות:

נהיגה ללא רישיון נהיגה בתוקף בניגוד לסעיף 10(א) לפקודה; **אי ציות להוראת שוטר** בניגוד לתקנה 23(א)(1) לתקנות התעבורה; **ונהיגה ללא ביטוח בר תוקף** - עבירה לפי סעיף 2(א) לפקודת ביטוח רכב מנועי.

6. בגזר דינו עמד בית משפט קמא על חומרת העבירה של נהיגה ללא רישיון נהיגה, המגלמת בתוכה זלזול בהוראות החוק ואף סכנה ממשית לשלום הציבור. עוד, הוסיף בית משפט קמא וקבע כי כאשר לעבירה מסוג זה מתלווה עבירה נוספת של אי ציות לאות שוטר ונהיגה ללא תעודת ביטוח, רף החומרה עולה מאחר ועבירות אלו מלמדות על זלזול ברשויות האכיפה.

7. כמצוות תיקון 113 לחוק העונשין, קבע בית משפט קמא בגזר דינו (פסקה 12) כי מתחם הענישה בעבירה של נהיגה כשרישיון הנהיגה פקע, כשהעבר התעבורתי מכביד, יכול לנוע ממאסר מותנה ועד למאסר שירוצה על דרך של עבודות שירות, פסילה שנעה בין 3 חודשים, ל- 24 חודשים, לצד רכיבי ענישה נוספים. זאת ועוד מציין בית משפט קמא בפסקה 12 שהעונש תלוי במשך תקופת הפקיעה ובקיומם של עונשי מאסר ופסילה מותנים ובסיכויי השיקום של המערער (עמ' 5 לגזר הדין).

8. עוד קבע בית משפט קמא שכתב האישום תוקן טרם נערך דיון ההקראה ובגדרו צוין מפורשות מועד פקיעת רישיון הנהיגה כך שתקופת הפקיעה ארוכה משנתיים ורף הענישה עולה בהתאם. באשר למתחם הענישה בשל העבירה של אי ציות לאות שוטר, קבע בית משפט קמא, בפסקה 22, מתחם עונש שנע בין פסילה על תנאי ועד לפסילה בפועל של חצי שנה וקנס ומאחר ונסיבות ביצוע העבירה לא פורטו בכתב האישום סבר בית משפט קמא, כי יש לקבוע בגין עבירה זו, עונש ברף התחתון של המתחם.

9. בית משפט קמא דחה את טענת ההגנה שיש לייחס למערער עבירה של פקיעת רישיון נהיגה שנתיים ויום, וקבע שהוראת סעיף 91 לחוק סדר הדין הפלילי מתירה לתובע, בכל עת עד לתחילת המשפט, לתקן כתב אישום, להוסיף עליו ולגרוע ממנו, במסירת הודעה לבית המשפט המפרטת את השינוי. כתב האישום המתוקן (הכולל את מועד פקיעת הרישיון) הוגש לבית המשפט טרם הקראת כתב האישום וטרם תחילת המשפט ועל פיו רישיון הנהיגה פקע ביום 30.1.2011 (תקופת הפקיעה - 6 שנים).

10. בית משפט קמא ציין כי המערער ריפא את הפגם, והוציא רישיון נהיגה לאחר שהסדיר את חובותיו, מדובר במערער בן 61 משמש כראש מועצת כפר בענה. בית משפט קמא העדיף, בנסיבות המקרה שלפניו, את שיקולי השיקום מאחר והתרשם שהמערער מנהל אורח חיים נורמטיבי (פסקה 26), הסיר את המחדל והוציא רישיון נהיגה ומשכך, קבע בסעיף 26 לגזר הדין שאין מקום להשית מאסר בפועל חרף העובדה כי המערער ביצע עבירה חמורה של נהיגה כשרישיון הנהיגה פקע לפני כ- 6 שנים ממועד ביצוע העבירה, לה נלוות עבירות של אי ציות לאות שוטר במדים ונהיגה ללא ביטוח כשבאמתחתו של המערער עבר תעבורתי כבד הכולל 149 הרשעות קודמות ביניהם עבירות דומות. לצד זאת הדגיש בית משפט קמא, כי לא מרחף מעל ראשו של המערער מאסר מותנה בר הפעלה ו/או עונש פסילה על תנאי.

11. לאחר ששקל בית משפט קמא את מלוא הנסיבות, החליט להשית על המערער את העונשים הבאים: **חודשיים מאסר על תנאי** למשך 3 שנים, והתנאי הוא שלא יעבור בתקופה הנ"ל עבירה של נהיגה ללא רישיון נהיגה או של נהיגה בזמן פסילה; **פסילה בפועל** מלקבל או להחזיק רישיון נהיגה לתקופה בת 11 חודשים; **פסילה על תנאי** מלקבל או מלהחזיק ברישיון נהיגה לתקופה בת 4 חודשים, למשך 3 שנים והתנאי הוא שלא יעבור עבירה בה הורשע או אחת העבירות המפורטות בתוספת הראשונה או בתוספת השנייה לפקודת התעבורה; **קנס** בסך 1,500 ₪ **וחתימה על התחייבות** כספית ע"ס 1,500 ₪.

נימוקי הערעור:

12. במסגרת הערעור - מלין המערער על חומרת העונש שהושת עליו ברכיב הפסילה בפועל. המערער הוסיף וציין שרכיב הפסילה בגזר הדין אשר הוטל על המערער אינו סביר ובנסיבות העניין יש להקל בעונשו בפרט כאשר בית משפט קמא, לשיטת המערער, לא קבע מתחם עונש הולם ברכיב הפסילה בפועל והשית עליו עונש פסילה ארוך, מעבר לדרוש.

עוד הוסיף המערער וציין, שבית משפט קמא לא נתן משקל ראוי לנסיבותיו האישיות של המערער ולעובדה כי אשתו של המערער נפטרה מספר ימים לפני מתן גזר הדין, התעלם ממצבו הכלכלי שהיה סיבה לאי חידוש רישיונו ולא נתן את המשקל הראוי לעובדה שעצם הרשעתו, כראש רשות, יש בה כדי להרתיע אותו ולשמש עונש כבד ביותר.

13. הודעת הערעור מופנית כל כולה כנגד רכיב עונש פסילת הרישיון בפועל אם כי, ברישא של הודעת הערעור, ציין המערער כי הערעור מופנה גם כלפי המאסר המותנה על אף שהודעת הערעור לא כללה, בכל הקשור למאסר המותנה, כל טיעון כלל ועיקר. רק במסגרת שמיעת הערעור הרחיב המערער טיעונים ביחס לרכיב המאסר על תנאי. מדובר בנוהג פסול על פיו הודעת הערעור אינה משקפת את מלוא טענות המערער, ובפרט כאשר במהלך הדיון, ניסה ב"כ המערער גם להעלות טענות חדשות שלא בא זכרן בהודעת הערעור, כגון סוגיית תיקון כתב האישום.

14. מנגד, המשיבה סמכה את ידיה על מסקנותיו של בית משפט קמא וטענה כי העונש שהושת על המערער הוא עונש סביר שאינו חורג ממתחם הענישה המקובל בעבירות מסוג זה. עוד, נטען שבית משפט קמא שקל את מלוא השיקולים הרלוונטיים לקביעת העונש, שקל את מלוא הנסיבות והשית ענישה שאינה חורגת מהענישה המקובלת וממתחם העונש.

הכרעה:

15. בחנתי את הנתונים שלפניי ושקלתי ענייניו של המערער. סבורני כי המערער כשל בעבירות שאינן טכניות אלא בעבירות אשר הסכנה בעטיין לציבור המשתמשים בדרך היא רבה, ולצידה זלזול בהוראות הדין.

בניגוד לטענות המערער בית משפט קמא קבע מתחם ברור לעבירות בהן הורשע המערער הן בסעיף 12 והן בסעיף 22 לגזר הדין. כל צד הציג לעיוני במסגרת הדיון, פסקי דין של הערכאות הדיוניות ושל ערכאות הערעור התומכים בעמדתו. איני סבור כי טעה בית משפט קמא בקביעת מתחם העונש ההולם את העבירות בהן הורשע המערער, מדובר במתחם עונש הולם ואין עילה להתערב בו.

16. באשר לרכיב המאסר על תנאי, דין טענות המערער להידחות.

ברור, כי העבירה המיוחסת למערער כאן הינה מסוג אחריות קפידה. מכוח הוראות סעיף 22(ג) לחוק העונשין, השל"ז - 1977: **"לעניין אחריות לפי סעיף זה, לא ידון אדם למאסר, אלא אם כן הוכחה מחשבה פלילית או רשלנות"**.

לצורך הטלת מאסר, בגין עבירה לפי הוראת סעיף 10(א) לפקודת התעבורה, לא נדרש להוכיח יסוד נפשי של כוונה ו/או מודעות הממוקמת ברף העליון, אלא שדי לנו להוכיח וללמד על רשלנות ו/או אדישות ו/או מחשבה פלילית אף אם היא ממוקמת ברף הנמוך ביותר.

17. כפי שנקבע בפסיקת בית המשפט העליון - אין לפרש את סעיף 22(ג) לחוק העונשין, ככזה המחייב, הבאת ראיות לעניין היסוד הנפשי, בכל מצב, על מנת להטיל עונש של מאסר (ראו: רע"פ 4504/16 שריף אבו ראס נ' מדינת ישראל, פסקה 15; רע"פ 26/97 לקס ואח' נ' מדינת ישראל, פסקה 8).

בענייננו, ניתן ללמוד על היסוד הנפשי של המבקש הן מהודאתו בכתב האישום בו מצוין כי הוא נוהג ללא רישיון נהיגה תקף מיום 30.01.2011, הן מהעובדה שהמבקש הורשע בעבר כעולה מגיליון ההרשעות, בנהיגה ללא רישיון, והן מדבריו במסגרת הטיעונים לעונש שהוגשו בכתב (בקשה מס' 6), במסגרתם ציין בסעיף 16: "הנאשם פעל תקופה ארוכה לחידוש רישיון לאחר ששילם חובות....". מכאן, בנסיבות המקרה ובנסיבות בהן הוכח יסוד נפשי של מודעות, נסללה הדרך להטלת עונש בדמות של מאסר, בנוסף לכל עונש אחר בעבירה מעין זו של אחריות קפידה.

בית משפט קמא הלך כברת דרך כלפי המערער כאשר לא מצא להטיל מאסר בפועל חרף העבירות החמורות שביצע המערער וזאת מכוח שיקולי השיקום: **הוצאת רישיון מחדש, הסדרת החובות שהובילו לאי חידוש הרישיון, העדר עבר פלילי**, בצד העובדה כי אין לחובתו מאסר על תנאי או פסילה על תנאי, כל השיקולים האלו הובילו את בית המשפט להשית רק מאסר על תנאי.

צדק בית משפט קמא כשהשית עונש מאסר על תנאי מאחר ומדובר בעבירות חוזרות -נהיגה ללא

רישיון נהיגה, עבר תעבורתי מכביד הכולל עבירות זהות לאלו שהורשע בהן, ולכן עונש זה אינו חורג מרמת הענישה המקובלת ונטוע עמוק בתוך מתחם העונש, ואין כל עילה להתערב ברכיב המאסר על התנאי.

18. באשר לרכיב הפסילה בפועל, אכן בית משפט קמא קבע מתחם עונש הנע בין 3 חודשי פסילה בפועל ל- 24 חודשים בגין נהיגה ללא רישיון נהיגה וכן, ביחס לאי ציות להוראות שוטר; פסילה על תנאי. מתחם זה הינו ראוי בנסיבות העניין.

19. לאחר ששקלתי את טיעוני הצדדים ובשים לב לנתוניו של המערער ולנסיבותיו הקונקרטיות, וכן לנוכח הפסיקה שהוצגה לעיוני ועקרון אחדות הענישה, סבורני שיש להתערב לקולא ברכיב הפסילה בפועל. כפי שצוין לעיל, מדובר במי שהודה במיוחס לו ובמועד גזר הדין כבר החזיק ברשותו רישיון נהיגה תקף. זאת ועוד, עיון בפסיקה מעלה כי במקרים דומים נגזרו עונשים קלים- ברכיב הפסילה בפועל מהמקרה דנן. הסרת המחדל והשגת רישיון נהיגה, יש בה כדי להסית את נקודת האיזון בתוך מתחם העונש, לטעמי, לעונש מופחת ברכיב הפסילה בפועל.

20. בעפת (ח'') 6797-01-17 **מוחמד אבו ליל נ' מדינת ישראל**, קבע חברי השופט ליפשיץ ביחס להשפעת הסרת המחדל על רכיב פסילה בפועל כי: " **לאחר ששקלתי את טיעוני הצדדים, בשים לב לנתוניו של המערער ולנסיבותיו הקונקרטיות וכן לנוכח הפסיקה שהוצגה לעיוני ועקרון אחדות הענישה; סבורני שיש להתערב לקולא ברכיב הפסילה בפועל. כפי שצוין לעיל, מדובר במי שהודה במיוחס לו ובמועד גזר הדין כבר החזיק ברשותו רישיון נהיגה תקף. זאת ועוד, עיון בפסיקה מעלה כי במקרים דומים נגזרו עונשים קלים מהמקרה דנן משכך סברתי כי השתת 9 חודשי פסילה בפועל בנתונים אלו, יש מקום להפחית לעונש אחר ברכיב זה.**"

21. גם אני סבור כי בית המשפט לא נתן משקל ראוי להליך הסרת המחדל בהשתת עונש הפסילה בפועל, ולכן אני סבור כי יש להעמיד את עונש הפסילה **בפועל למשך 5 חודשי** פסילה בפועל וזאת בעיקר בשל: הסרת המחדל והשגת רישיון נהיגה, הודאתו בהליך וחיסכון זמן שיפוטי, עבירת אי ציות לאות שוטר לא כללה נסיבות ולכן **חומרתה מוגבלת**-כפי שציין בית משפט קמא.

22. הערעור מתקבל באופן חלקי כך שעונש הפסילה שנקבע על ידי בית משפט קמא למשך 11 חודשים יומר ל-5 חודשי פסילה בפועל בלבד.

בכפוף לכך, כל טענות המערער נדחות.

ניתנה היום, כ"ט תמוז תש"פ, 21 יולי 2020, בהעדר הצדדים.